

Osaamiskeskusten päihdeasiantuntijoiden työkokous, muistio

Aika: 7.5.08 klo 10-15.

Paikka: Mikkeli, AMK, Raviradantie 16.

Läsnä:

Airi Partanen, Stakes

Tuomas Tenkanen, Stakes

Mali Soininen, ISO klo 13.30 asti.

Tarja Kauppila, ISO, pj.

Anne Kejonen, ISO, siht.

Merja Laitila-Ukkola, POSKE-Pohjanmaa

Tuija Hauvala, KOSKE

Matti Mäkelä; PIKASSOS

Katarina Fagerström, Ruotsinkielinen

Seija Savolainen; Sosiaalitaito

Anne Kulmala, Verso

Ulla Huhtalo, Socom

Sirpa Tuomela-Jaskari, SonetBotnia

Johanna Ruokolainen, Socca

Mikko Tamminen, Socca

Satu Söderholm, Socca

Poissa:

Minna Kuusela, Vasso

Virpi Filppa, POSKE-Lappi

Käsitellyt asiat:

Puheenjohtaja Tarja Kauppila toivotti kaikki tervetulleiksi.

1. Osaamiskeskusten päihdetyön kuulumiset.

Käytiin kuulemiskierros alueen tilanteista. (liite, yhteenveto alueiden tilanteesta)

Sovittiin, että saaduista kokemuksista omilla alueilla tiedotetaan muille oske-päihdeasiantuntijoille.

Keskusteluissa todettiin paljon erilaista kehittämistä olevan eri alueilla. Airi Partanen totesi, että STM:n lisämääräraha osaamiskeskuksille on selvästi onnistunut panostus, joka on tuottanut jo tässä vaiheessa toivotunlaista aktiiviteettia päihdeasioissa eri puolilla maata.

Päihdekoulutuksen minimisisältö suositus mainittiin ja sen suhteen Marjaliisa Havion asiantuntemusta kannattaa hyödyntää.

Stakesin päihdestrategia tietokanta. Oman alueen päihdestrategioita kannattaa lähettellä Stakesiin, jossa ne tulevat näkyville valtakunnallisesti näkyvään tietokantaan.

Stakesin päihdetyön asiantuntijaryhmää ollaan perustumassa ja tämänkin oske-ryhmän jäseniä toivotaan sen jäseniksi, osa on jo mukana. Sovittiin, että Tuomas lähestyy asiassa oske-johtajakin keskitetysti Marja Heikkilän kautta.

Peruspalveluiden ja erityispalveluiden jäsentäminen päihdetyössä on Stakesin osalta selvittelyn alla. Osken päihdeasiantuntijoita tullaan kutsumaan tähän jäsennystyöhön mukaan.

Airi kertoi myös Hyvät –käytännöt työpajoista ja seminaarista, joita on tulossa. Infoa tulee myöhemmin lisää Airin kautta. Keskusteltiin, että Hyvät käytännöt seminaaripäiviä hyvä olisi olla tarjolla enemmän kuin yksi ja myös muualla päin suomea kuin vain pääkaupunkiseudulla.

Kiitoksia annettiin valtiolle päin siitä, että osa päihdepalvelujen kehittämisavustuksista osoitettiin suoraan sosiaalialan osaamiskeskuksille. Tämä on tukenut systemaattisesti jo aiemmin alueilla tehdyn päihdealan kehittämistyön jatkamista ja hyväksi käyttämistä. Todettiin, että valtakunnalliset päihdepäivät ovat tänä vuonna Kuopiossa 16.-17.9.08, tarjolla monipuolinen ohjelmakokonaisuus, Tervetuloa kaikki mukaan!

2. Päihde- ja mielenterveystyön kehittäminen Kaste- ja MieliPäihdeohjelmissa alustavia suunnitelmia sekä viesti STM:ltä osaamiskeskusten päihdetyön kehittämisen Stakes, Airi Partanen.

Mielenterveys- ja päihdesuunnitelmien aluekuuntelemiset on tehty, tulossa vielä eduskuntaseminaari 14.5. ja järjestökuuleminen 3.6. (Stakes). Kesällä kuulemisista saatujen asioiden perusteella suunnitelmaa aletaan työstää ja se valmistuu tämän vuoden loppuun mennessä.

Palautetta aluekierroksilta

Terveyden edistäminen ja ehkäisevä työ: Yhteys kolmanteen sektoriin ja vastuunjaon johtamisen selkiyttäminen ja määrittely tärkeää. Strategiatyö nähdään selkiyttävänä. Velvoittavuutta terveyden edistämiseen toivotaan enemmän. Ohjelma on vietävä myös kansalaistasolle.

Uudistuvat palvelurakenteet ja mielenterveys- ja päihdetyö yhdessä vai erikseen:

Mt- ja päihdetyön yhteys on tärkeää asiakas näkökulman kannalta.

Peruspalveluiden ja erikoispalveluiden roolista on keskusteltu. >>Erikoispalveluiden tulee säilyä. Mt- ja päihdetyön yhdistyminen näyttäisi saavan vahvempaa kannatusta Itä- ja Pohjois-Suomessa kuin ruuhka-Suomessa.

Päivystyspalvelut:

Ollut vähiten kiinnostava osio näissä kuulemisissa.

Ehdotettu, että olisi muun päivystyspalvelun yhteydessä tai joissakin paikoissa oltava päivystävä psykososiaalisen palvelun yksikkö. (suuret kaupungit)

Tärkeää on asiakas näkökulma ja yhden luokun periaate.

Odotukset olivat STM:ltä ja Stakesilta kuulemistilaisuuksista suuremmat, kuin mitä kokivat toteutuneen. Tärkeänä toteutumana nähtiin kuitenkin jo se, että alueiden mielenterveys- ja päihdeihmiset kohtasivat toisensa.

Valtionhallinnon keskustelusivuilla (www.otakantaa.fi) on meneillään keskustelu mielenterveys- ja päihdesuunnitelmasta 11.6.2008 asti. Airi toivoi päihdetyön kehittäjiä ottamaan kantaa em. asioihin myös ko. sivuston välityksellä.

Mieli-päihde toimenpidesuunnitelman implementointiin ei ole STM:n ottanut vielä kantaa. Alueella on ohjelmalle odotuksia ja sillä on merkitystä mm. Kaste-hankkeen toteutukseen. Alueita kiinnostaa, miten käytännössä ohjelma toimeenpannaan alueilla ja miten toimeenpanoa tullaan alueilla ja valtakunnallisesti seuraamaan/arvioimaan.

Kaste –hankkeesta keskusteltiin.

Valtakunnallisia kehittämisteemoja on viisi: 1. lasten, nuorten ja perheiden kehittäminen, 2) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet, 3) sosiaali- ja terveyspalvelujen henkilöstö, 4) perusterveydenhuollon vahvistaminen, 5) syrjäytyminen. Alueelliset johtoryhmät ovat priorisoineet vuoden 2008 hankeaihoita 23.4. pidetyissä kokouksissa, ja hankeaihiot käsitellään toukokuussa sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnassa, jonka jälkeen niiden valmistelua jatketaan kesällä. Stakesiin nimetään asiantuntijat eri substanssialueille, joihin voi ottaa yhteyttä hankesuunnitelmien työstämisessä. Päihdetyön osalta yhteyshenkilönä on Airi Partanen. STM antaa asiasta lisäohjeistusta lähiaikoina. Suunnitelmien tulee olla valmiina elokuun loppuun mennessä, jonka jälkeen STM käsittelee ne, ja valitsee hyväksyttävät suunnitelmat 31.10.2008.

Uusi kausi tulossa jo heti ensi vuoden alussa.

Mielenterveys- päihdetyön hankeaihoita on esitetty Itä-Suomesta, Etelä-Suomesta sekä Keski-Suomesta. Stakes on hankeaihoitten kehittämisessä mukana ja myöhemmin valittavien kehittämishankkeiden tukena.

Keskusteltiin, että tämä on uusi tapa hakea hankerahoitusta, joten vielä se on opettelua. Kaivattiin kansalliselle tasolle KASTE-ohjelmajohtajaa, joka kiertäisi alueilla/aluejohtoryhmissä ja osallistuisi tiedonvälitykseen myös SOTE-neuvottelukunnan ja sen aluejaoston työskentelyssä, jolloin saataisiin tietoa samalla tavalla kaikille.

Paljon on vielä asioita on avoinna, elävät koko ajan. Tämänkin ryhmän jäseniltä toivottiin aktiivisuutta olla alueensa johtoryhmän jäseniin yhteydessä ja vaikuttaa päihdetyön esiin nostamiseen.

3. Missä mennään alkoholiohjelman suhteen? Stakes, Tuomas Tenkanen

Tuomas kertoi alkoholiohjelman nykytilasta. Virallinen ohjelma tulee ”ulos” Terve SOS – messuilla, jossa myös 2004-2007 ohjelman arviointi julkaistaan. Hallitusohjelmassa mainitaan, että jatketaan edellistä ohjelmaa. Nyt ohjelmassa on työnjaollisia muutoksia.

Ohjelman arvioinnissa alueellisen työn ja toiminnan tukeminen on saanut kritiikkiä. >> Stakes tulee mukaan, jolla on nyt koordinaatio vastuu.

Tällä hetkellä Stakesin terveyden edistämisen rahoilla on palkattu 4 hlöä. (Lappi, Keski-Suomi, Hämeenlinna ja E-Suomi) Tavoite on, että joka läänin saataisiin em. koordinaattorit.

Syksyllä tulossa tulevaisuus kumppanuus sarja -kierrokset eri puolelle Suomea.

Alkoholiohjelman web-sivusto siirtyy STM:ltä Stakesille, ulkonäkö muuttuu.

Kumppanuussopimuksia on solmittu edelliskaudella hyvin, mutta kumppanuuden toimintaa ohjaava vaikutus on jäänyt vähäiseksi. Kumppanuuksia solmitaan jatkossakin ja kumppanuudesta rakennetaan selkeämpi ohjausinstrumentti.

Alkoholiohjelman maksuton materiaali saanut kiitosta ja materiaalin toimitus on siirtynyt jo Stakesiin. Paikallinen alkoholipolitiikan (PAKKA) käytäntöjen levittäminen on tulevina vuosina myös tavoite.

Stakesin aluekehittäjäverkostosta keskusteltiin. Pohjat on luotu ehkäisevän päihdetyön kehittäjäverkostosta. Stakes on perustanut päihdetyön aluekehittäjäverkoston, johon myös oskien päihdetyön kehittäjiä haastetaan mukaan. Aluekehittäjäverkosto toimii kahdella eri tavalla: 1) tapaamiset ja koulutukset: aluekehittäjille järjestetään valtakunnallisia tapaamisia, joissa kussakin työstetään jotain erityisteemaa tai järjestetään koulutusta, 2) työskennellään web-ympäristössä (extranet). Aluekehittäjäverkosto toimii kaksisuuntaisesti: se välittää valtakunnallista ja alueellista tietoa verkostossa mukana oleville, ja se tuottaa tietoa Stakesille kentältä valtakunnallista kehittämistyötä varten.

Aluekehittäjäverkosto osana oske-kehittäjien verkostoa mahdollisuudet:

Extranetin käyttö ja tätä kautta sirpaleisen tiedon kokoaminen sekä tiedon vaihtaminen ja dialogi eri toimijoiden välillä. >> Olisi laajempi kokonaisuus kuin osken päihdeverkosto.

Web-ympäristön ylläpitäjä on Stakes.

15.5. ja 11.6. on tulossa Web-ympäristön käyttöön liittyvä tutustumistapaaminen.

29.8. seuraava aluekehittäjäverkoston yhteinen tapaaminen on Stakesissa. Näistä lähetetään lisätietoa myös osken päihdetyön kehittäjille.

Aluehallintouudistus tuo lääninhallituksen työhön muutoksia. Lääninhallitusten rooli tulevaisuudessa on enemmänkin valvonta- kuin kehittämisroolissa.

Tärkeänä nähtiin oske-porukan mukaan ottamisen alueellisen operatiiviseen toimintaan.

4. Osaamiskeskusten välinen yhteistyö päihdetyön kehittämisessä

- Yhteistyötä tehdään, kun siihen on asiaa ja yhteistyön paikka.

- vuosittaiset OSKE-päivät ovat tärkeä yhteinen foorumi

Oske-päivillä voidaan katsoa, mikä on tarve jatkossa kokoontua.

Oske-päivillä 20-21.8. Vaasassa on omanaan päihdesubstanssi ryhmä. Airi on mukana ja puheenjohtajana.

Ehdotuksia teemaksi:

Päihdepalveluiden nykytila.

Ajankohtaiset: KASTE, Mieli-päihde toimenpideohjelma

Pohjanmaa –hankkeen tila. Ei laajasti esittely vaan päihde-psykiatria yhteistyö

Pohjoismainen päihdetyö

Puheenjohtaja muistutti viestinnän hyödyntämisestä päihdetyön kehittämisessä: media on tärkeä kumppani.

5. Ajankohtaiset muut asiat

Airi kertoi Stakesin, KTLn fuusiosta, joka tapahtuu tämän vuoden aikana. Päihdetyöryhmä ei tulene sellaisenaan jatkumaan, mutta päihdetyön kehittämisen tukeminen jatkuu. Kesäkuussa määritellään uuden laitoksen strategia, jonka jälkeen aletaan työstää uutta organisaatorakennetta..

Uudesta organisaatiosta tulee oikeasti tutkimus- ja kehittämiskeskus. Tuottavuusohjelma vähentää henkilöstöä ja alueellistamistyö vie henkilöstöä alueille. Alueellista kehittämistä vahvistetaan.

Osaamiskeskusten hallinnollinen asema aluehallintouudistuksissa.

Tarja Kauppila kertoi tämänhetkisestä vaiheesta. Toukokuun loppuun mennessä osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta antaa STM:lle esityksen etenemisestä. Vahvimpana vaihtoehtona on jatkaminen nykyisellä hallintomallilla, sitä vahvistaen ja kehittäen.

Älä välitä –kampanja Itä-Suomessa. Julisteet ovat jaossa Mikkeli, Kuopio, Joensuu ja Kuopio nyt toukokuun aikana. Julisteet ovat esillä mm. nuorisotaloilla, busseissa, myymälöissä, kouluilla. Keskusteluissa ilmeni, että yhteisöön ja asenteisiin menevä tietoa tarvitaan, vaikka pelkkä valistus yksinään ei riitäkään.

Toiset pienet pohjalaiset päihdepäivät järjestetään 17-18.11.08 Seinäjoella.

2.9. järjestetään valtakunnallinen mielenterveys- ja päihdetyön kehittämispäivä Helsingissä, Kuntatalolla. Lisätietoja asiasta lähetetään kesäkuussa.

Itä-Suomen sosiaalityön päivät järjestetään näillä näkymin vuoden 2009 marraskuun puoliväli paikkeilla Kuopiossa, jos aihe kiinnostaa, niin voidaan järjestää oskejen päihdetyöryhmän kokoontuminen siihen yhteyteen.

Puheenjohtaja toivotti onnea ja menestystä tärkeässä ja vaativassa kehittämistyössä sekä toivoi, että oskejen päihdetyön aluekehittäjät a) tietoisesti vaalisivat työssään asiakaspalveluista/ruohonjuuritasolta aina päätöksentekijöihin asti ulottuvaa vaikuttamistyön ketjua, joka on yksi osaamiskeskustyössä keskeinen piirre sekä b) panostaisivat systemaattisesti päihdetyön kehittämisessä viestinnän (mm. mediayhteistyö) vahvistamiseen.

6. Kokous päättyi klo 14.50

Muistion vakuudeksi.
Anne Kejonen